

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Станислава Стоянова
Катедра Психология, ЮЗУ „Неофит Рилски“

Относно докторска дисертация на Елени Апостолу
на тема „Синдром на изгаряне при начални учители“
Научен ръководител: доц. д-р Русанка Манчева

В теоретичната част на докторската дисертация се представят дефиниции на явлението „бърнаут“, описват се етапи на развитие на бърнаута и няколко теоретични модела за същността на това явление и неговите компоненти. След това се разглежда как се проявява бърнаутът при учители, кои фактори го причиняват при учители в началното училище, какви са последствията и симптомите на бърнаута. Специално внимание е отделено на профилактика и превенция на бърнаут, както и на интервенции за редуциране на бърнаут. Разглежда се ролята на консултирането и позитивния социален климат в училище за справяне с бърнаут.

Следващ раздел от дисертационния труд е посветен на професионалния стрес – негови дефиниции, модели за професионален стрес, в какво се изразява професионалният стрес при начални учители, какви са причините за професионалния стрес при начални учители, последствията от професионалния стрес при начални учители, как те се справят със стреса на работното място, какви програми могат да се прилагат за превенция и управление на стреса в работата.

В теоретичната част от дисертационния труд също така се разглежда удовлетвореността от работата, в какво се изразява тя и как я обясняват различни теоретични концепции, защо е важно да се изучава удовлетвореността на учителите от работата, какво е влиянието на неудовлетвореността от работата на учителите върху тяхното

функциониране, какви фактори повлияват удовлетвореността от работата на учителите.

Докторантката е изследвала 161 начални учители в Гърция с въпросника на Маслах за бърнаут – форма за учители и с въпросник за регистриране на удовлетвореността на служителите. Използва и въпросник за копинг стратегии, но при описанието на методиката не посочва нейния автор, нито посочва дали е адаптиран за Гърция, не посочва данни за надеждност на методиката.

Резултатите са обработени статистически чрез софтуера SPSS и представени в таблици, фигури и текст. В текста на дисертационния труд ясно се заявява, че се потвърждават четвъртата и петата хипотеза, но не открих такива категорични твърдения по отношение на това дали се потвърждават първите три работни хипотези и основната хипотеза.

В дисертацията се наблюдават някои езикови и технически грешки, като например десетични числа на английски се изписват с точка, а не със запетая, а в доста таблици (например в таблици с номера от 2 до 18) в дисертацията десетичните числа са изписани със запетай вместо с точки. В дисертацията Приложение А (Appendix A) е представено само като заглавие, без съдържание, което да му съответства, а веднага започва Приложение В.

Въпреки посочените препоръки за подобряване на дисертационния труд, считам, че докторантката Елени Апостолу е добре структурирала и представила проведеното от нея изследване и заслужава да придобие образователната и научна степен „доктор“ по психология.

24.10.2022 г.

Изготвила становището:

Проф. д-р Станислава Стоянова

Review

By Prof. Stanislava Stoyanova, PhD

Department of Psychology, South-West University “Neofit Rilski”

Regarding the PhD thesis authored by Eleni Apostolou
on the topic “Burnout Syndrome in Primary School Teachers”
Scientific Supervisor: Assoc. Prof. Rusanka P. Mancheva, PhD

In the theoretical part of the PhD thesis, the phenomenon “burn-out” is defined. The stages in development of burn-out are described. Some theoretical models of burn-out and its components are presented. Then, in this PhD thesis, some manifestations of burn-out in teachers are described, as well as the factors that cause burn-out in primary school teachers, the consequences from burn-out and the symptoms of burn-out. The PhD student has emphasized on prophylaxis and prevention of burn-out, as well as on some interventions for reducing burn-out. The role of counselling and positive social school climate for coping with burn-out is discussed.

The next part of this PhD thesis deals with the occupational stress – its definitions, models of occupational stress, how occupational stress in primary school teachers is manifested, which the causes of occupational stress in primary school teachers are, which the consequences of occupational stress in primary school teachers are, how they cope with the occupational stress, which types of programs could be applied to prevent and manage occupational stress.

The theoretical part of the PhD thesis also deals with the job satisfaction – what is its nature, how it is explained by the different theoretical models, why it is important to study teachers’ job satisfaction, what is the influence of teachers’ job dissatisfaction on their functioning, which factors affect the teachers’ job satisfaction.

The PhD student conducted her study among 161 primary school teachers in Greece applying the Educator form of Maslach Burnout Inventory and a questionnaire registering employee satisfaction. She also used a questionnaire measuring coping strategies, but when she described this questionnaire, she did not indicate its author, neither explained she if the questionnaire was adapted, standardized in Greece, nor indicated she any data regarding the reliability of this questionnaire.

The results were processed statistically by means of software SPSS. They are presented in tables, figures, and text. In the content of this PhD thesis, it is stated clearly that the fourth hypothesis and the fifth hypothesis were confirmed, supported by the data. The reviewer has not found such categorical statements regarding the confirmation of the first three hypotheses and the general hypothesis.

There are some linguistic and technical errors in this PhD thesis, for example the decimal numbers in English are written with a point/dot, not with a comma. There are many tables in this PhD thesis (from Table 2 to Table 18) where the numbers are written with a comma, not with a point/dot. Appendix A is presented only with its title in the PhD thesis. There is not any content of Appendix A in the PhD thesis, instead Appendix B starts immediately.

In spite of these recommendations for improving the PhD thesis, the reviewer considers that the PhD student has structured well her thesis and she has presented well the study that she conducted, that is why the PhD student Eleni Apostolou deserves to acquire the educational and scientific degree “PhD” in Psychology.

24 October 2022

Reviewer:

Prof. Stanislava Stoyanova, PhD